

Tiriamasis projektas

Arnas Usonis, Dovydas Kaziukaitis, Emilija Abromaitytė, Igor Ziuganov, Lukas Janušauskas

1 Žymenys ir santrumpos

- HDI - Žmogaus socialinės raidos indeksas(angl. Human development index)
- r - Pirsono(Pearson) koreliacijos koeficientas.
- \bar{x} - vidurkis.

2 Raktiniai žodžiai

- Vaisingumo rodiklis - vaikų skaičius, padalintas iš vaisingo amžiaus moterų ksaičiaus.
- HDI - tai apibendrinantis rodiklis, nusakantis pagrindines žmonių socialinės raidos dimensijas.

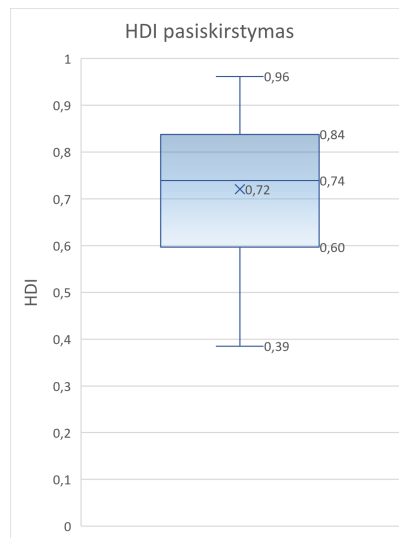
3 Įvadas

4 Tyrimo tikslas ir uždaviniai

5 Tyrimas

5.1 Išskirčių tyrimas

Tyrėme HDI ir vaisinugmo rodiklio išskirtis. Išskirtis tyrėme pasitelkdami kvartilių metodą. Tai reiškia, kad reikšmę laikėme sąlygine išskirtimi, jei ji priklausė intervalui $[Q1 - 3IQR; Q1 - 1,5IQR) \cup (Q3 + 1,5IQR; Q3 + 3IQR]$.

1 pav.: HDI stačiakampė diagrama

5.2 Koreliacijos tyrimas

Pamatavome vaisingumo ir HDI bei vaisingumo ir aukštojo išsilavinimo procento rodiklių koreliacijas. Tai padarėme, pritaikydami Pirsono(angl. Pearson) koreliacijos koeficientą. Jis paskaičiuojamas pagal formulę:

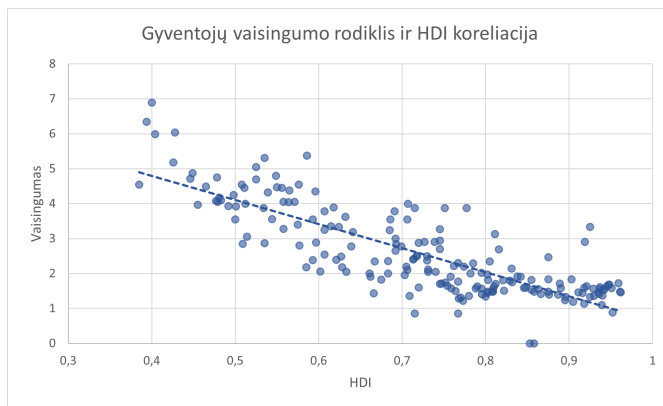
$$r = \frac{\sum_i (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum_i (x_i - \bar{x})^2} \sqrt{\sum_i (y_i - \bar{y})^2}} \quad (1)$$

Tyrimo rezultatus pateikiame lentelėje:

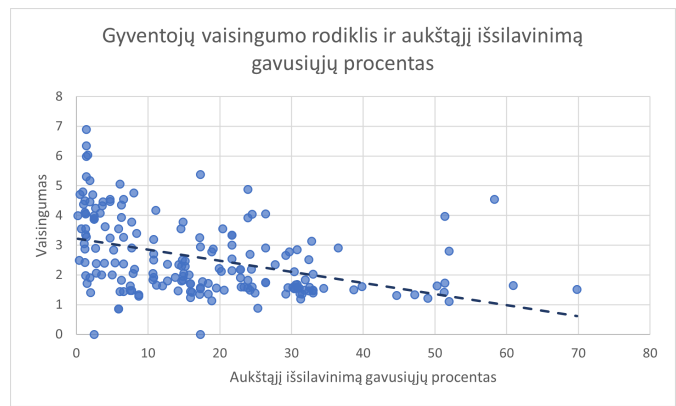
Lyginti kintamieji	Pirsono koreliacijos koeficientas
HDI ir Vaisinigumo rodiklis	-0,819
Aukštojo išsilavinimo procentas ir vaisingumo rodiklis	-0,399

1 lentelė: Koreliacijos skaičiavimų rezultatai

Šių kintamų sąryšius iliustruoja sklaidos diagramos:

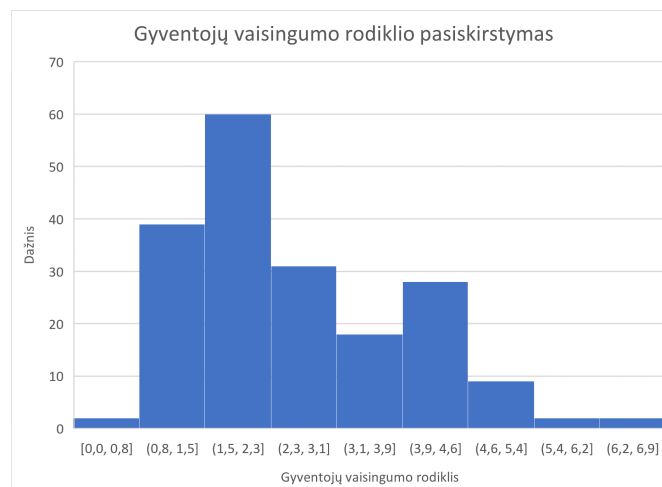
2 pav.: Gyventojų vaisingumo rodiklio ir HDI sklaidos diagrama

3 pav.: Gyventojų vaisingumo rodiklio ir aukštojo išsilavinimo procento sklaidos diagrama

5.3 Aukštąjį išsilavinimą gavusiųjų suaugusiųjų pasiskirstymo tyrimas

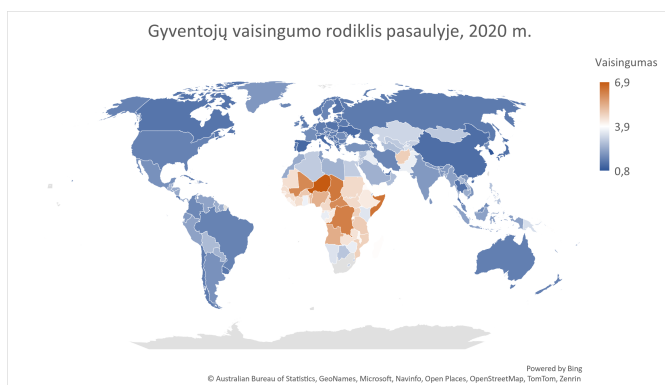
Aukštąjį išsilavinimą gavusių suaugusiųjų pasiskirstymą iliustruoja histograma:

4 pav.: Gyventojų vaisingumo rodiklio ir HDI sklaidos diagrama.

5.4 Vaisingumo pasiskirstymas pasaulyje

Tirdami šį pasiskirstymą pagal šalis nubrėžiame žemėlapi:

5 pav.: Vaisingumo rodiklis įvairiose pasaulio šalyse.

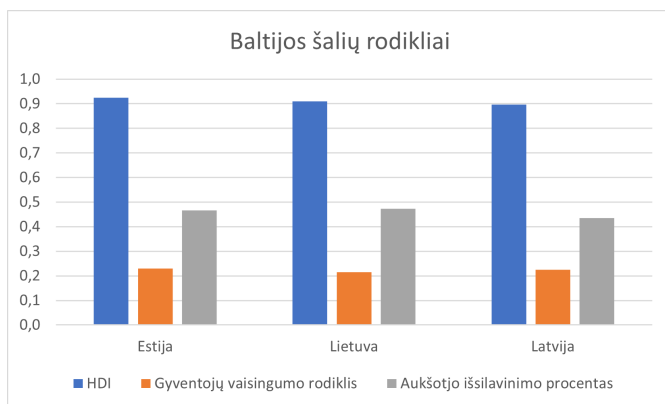
Tirdami šį pasiskirstymą pagal žemynus nupiešiame skritulinę diagramą:

6 pav.: Skritulinė diagrama, vaizduojanti vaisingumą įvairiuose žemynuose

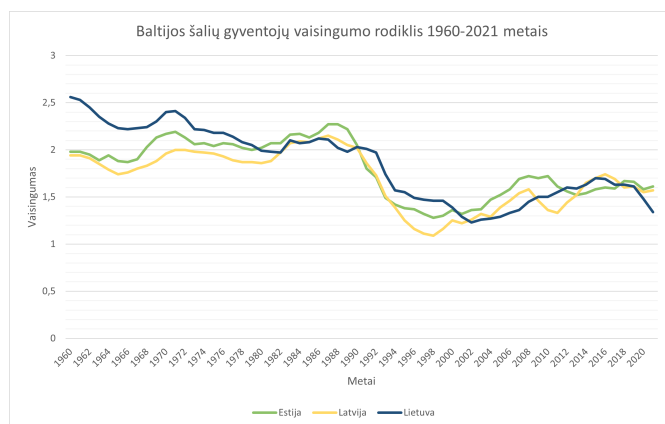
5.5 Vaisingumo rodiklis Baltijos šalyse

Mums buvo svarbu nustatyti, kaip skiriasi minėti rodikliai tarp Baltijos šalių. Tam mums pravertė stulpelinė diagrama:

7 pav.: Įvairūs rodikliai Baltijos šalyse

Taip pat, mes tyrėme, kaip keitėsi Baltijos šalių vaisingumo rodiklis tarp 1960 ir 2021 metų.

8 pav.: Baltijos šalių vaisingumo rodiklis įvairiais metais

6 Išvados

1.